

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เวลคัม (Welcome)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่ หมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 1 ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230
โทรศัพท์ 053 432 493

แหล่งที่มาและประวัติ

ปทุมมาพันธุ์เวลคัม (Welcome) เป็นลูกผสมปทุมมาสีแสด เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์บัวลายปราจีน *Curcuma* sp. (แม่พันธุ์) กับ พันธุ์ทับทิมสยาม *Curcuma* sp. (พ่อพันธุ์) พัฒนาพันธุ์โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้เริ่มทำการรวบรวมพันธุ์ปทุมมา และกระเจียวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยคัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีลักษณะดี สีสีนสวยงาม และทนทานต่อโรค ได้ทำการผสมในปี พ.ศ. 2541 เมื่อเกิดฝักจึงนำเมล็ดไปเพาะเลี้ยงในห้องเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ได้ต้นอ่อนจากห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในปี พ.ศ. 2542 ออกดอกครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 ทำการคัดเลือกจำนวน 3 ชั่ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2546 และในปี พ.ศ. 2547 ได้ทำการขยายปริมาณในห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และออกปลูกทดสอบ ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรมบ้านไร่ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา วงศ์ Zingiberaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma* hybrid
ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก รากอยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย (fibrous roots) และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลายรากทำให้รากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว (milk stalk)

หัว หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง หัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.2-1.5 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว

ต้น ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของกาบใบ ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบ 30-45 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30-40 เซนติเมตร

ใบ ใบเป็นใบเดี่ยวแผ่กว้างมีขนาดใหญ่ มีประมาณ 3 ใบ ความยาวใบ 18-24 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม แผ่นใบเรียบหนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน ใบที่ 3 นับจากโคนต้นมีความกว้าง 5.5-6.5 เซนติเมตร

ดอก ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของใบประดับ (bract) ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกและปากมีสีม่วงอ่อน สันปากสีน้ำตาลแดงแต้มเหลือง ดอกจริงมีความกว้าง 0.9 เซนติเมตร ยาว 2.2 เซนติเมตร โคนกลีบดอก และกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปกรวย

ช่อดอก ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อเชิงลดแน่น (condense spike) ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกยาวตรง โดยช่อดอกมีความกว้าง 6 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร ใบ

ประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็น ถ้วยวนขึ้น กลีบประดับ มีลักษณะทรงรีสีแดงอมชมพู ปลายใบประดับฉาบน้ำตาลแดงแต้มสีเขียว ใบประดับหนาแข็งมีประมาณ 20 กลีบ ความสูงของช่อดอกจากระดับเหนือดิน 40-50 เซนติเมตร ก้านดอกยาวตรงและแข็งแรงความยาว 35-40 เซนติเมตร ก้านดอกมี เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร

ผล/ฝัก/เมล็ด

ไม่ติดฝัก

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่จนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 60-75 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 7-9 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. สีใบประดับสีแดงอมชมพู (Red Purple Group 70A) ปลายใบประดับฉาบน้ำตาลแดง (Greyed Red Group 178A) แต้มสีเขียว (Yellow Green Group 144A) โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกจริงบานครึ่งหนึ่งของช่อดอก มีอายุการปักแจกันนาน 14 วัน

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เวลคัม (Welcome)